

HØRINGSSVAR TIL

ØKONOMIPLAN 2026-2029

MED

ÅRSBUDSJETT 2026

FOR

STOR-ELVDAL KOMMUNE

Stor-Elvdal
kommune

INNHold

Stor-Elvdal kommune eldreråd	3
Stor-Elvdal utdanningsforbund	4
Anonymt	5
Stor-Elvdal kirkelig fellesråd	6
Sollia bygdeutvalg	7

Stor-Elvdal kommune

Post/Arkiv

Saksprotokoll

Arkivsak: 2020/2221

Saksbehandler: Line Sand

Uttalelse til årsbudsjett 2026 - Stor-Elvdal kommune

Utvalg	Utvalgssaksnr.	Møtedato
Eldrerådet	2025/11	13.11.2025

Saken legges frem for eldrerådet uten forslag til vedtak:

Eldrerådets behandling i møte 13.11.2025:

Eldrerådet fattet følgende uttalelse til årsbudsjett 2026:

Eldrerådet er bekymret over bemanningen (kapasitet) på sektor Helse og mestring.

Votering: Eldrerådet forslag til uttalelse ble enstemmig vedtatt.

Vedtak i eldrerådet - 13.11.2026:

Eldrerådet er bekymret over bemanningen (kapasitet) på sektor Helse og mestring.

Kommunedirektørens forslag til årsbudsjett 2026 legges fram for behandling i Formannskapet 19.11.2025. Formannskapet fremmer forslag til årsbudsjett for Kommunestyret som behandler budsjettet i møte den 10.12.2025.

Eldrerådet har uttalelsesrett til budsjett, og uttalelsen vil bli lagt frem for Kommunestyret.

Utdanningsforbundet er tilfreds med budsjettforslaget for 2026. Vi setter stor pris på at det er avsatt 30,5 millioner kroner til svømmebasseng, en viktig investering i elevenes sikkerhet og folkehelse. At vi ikke har eget svømmebasseng i kommunen krever mye ressurser av oss. Det krever mange voksne, mye tid, og er en stor ekstra kostnad økonomisk.

Det er positivt at det ikke planlegges store kutt i oppvekst- og utdanningssektoren, noe som gir trygghet og forutsigbarhet for ansatte og elever. Skolens aktivitet er slik vi ser det tilpasset budsjett. Koppang skole har midler til vikar, men utfordringen er å finne vikarene. Ved Stor-Elvdal ungdomsskole er det ikke satt av midler til vikar. Vikarbehovet løses ved at styrking med to lærere i basisfag forsvinner ved at den ene læreren settes inn som vikar i en annen time, eller ved at fagarbeider tar timen. Dette rammer elevene, først og fremst de som har krav på individuell tilrettelagt opplæring.

Investeringer og vedlikehold hører vi lite om. Koppang skole har ønsket om en oppgradering av lekeapparater til utearealet. Det er også behov for utskifting av Ipad-er og elev-pc-er. Selve bygget kunne trenge et malingsstrøk og litt kjærlighet. Leirskole ligger i budsjettet, og elevene får tilgang til buss for hele skolen til en utfukt i løpet av året. Studietur og personalseminar har ikke vært et tema de siste årene. Stor-Elvdal ungdomsskole mangler en oppgradert naturfagssal i tråd med lovverket, og det er ikke muligheter for dusjing på arbeidsplassen lenger. Gymsallfløyen, garderober og basseng har vært nedstengt siden høsten 2019 som et innsparingstiltak.

Regjeringen ønsker at kommunene gjør mer for å styrke leseferdighetene. For å oppfylle intensjonene i regjeringens leselyststrategi trengs det en satsing kommunalt. Dette krever at det settes av ressurser til innkjøp, og at det brukes ressurser på bemanning i mye større grad enn i dag.

“Ikke alle barn og unge har tilgang til bøker hjemme, og ikke alle blir introdusert for eller oppsøker biblioteket selv. Derfor er tilgang til variert litteratur gjennom barnehage, skole og skolebibliotek spesielt viktig. Barn og unge må kunne finne litteratur som handler om noe de kjenner seg igjen i eller er interessert i. De bør kunne velge mellom tegneserier, sakprosa eller skjønnlitteratur, og mellom ulike formater, som papirbøker, e-bøker og lydbøker. Barn og unge må ha god tilgang til litteratur som gjør det lett for dem å finne noe å lese, enten det er lettleste format eller litteratur i tilrettelagte formater, som punktskriftbøker og lydbøker.” ([Sammen om lesing - Leselyststrategien 2024-2030 - regjeringen.no](#)).

Utdanningsforbundet understreker betydningen av en fortsatt satsing på offentlige kulturtilbud i kommunen, spesielt kino og bibliotek, slik at barn og unge kan oppleve tilhørighet, bygge identitet og utvikle seg til gode medborgere. Tilgang på bøker er en viktig del av kommunens demokratiske beredskap. Vi vil samtidig påpeke at bibliotekets åpningstider ikke er tilpasset elevenes skolehverdag og fritid, og håper dette blir vurdert.

Til slutt er vi glade for at virksomhetsgjennomgang og arbeidet med 1–10-skole skal skje i en god prosess med reelt partssamarbeid i alle ledd. Utdanningsforbundet ser frem til å bidra konstruktivt i dette arbeidet.

Utdanningsforbundet Stor-Elvdal,

Leder Mari Kværnes

Høringsuttalelse – Økonomiplan 2026–2029

Kapittel helse og mestring / «Utvikling og strategi»

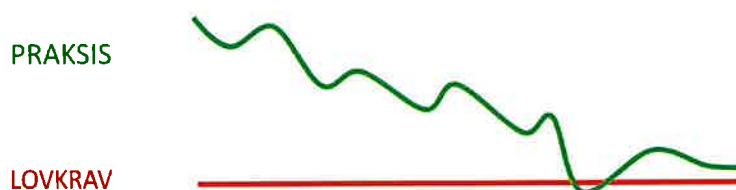
Jeg ønsker anonymt å gi en høringsuttalelse til delen av økonomiplanen som omhandler helse- og omsorgssektoren (helse og mestring), særlig kapitlet Utvikling og strategi.

Formuleringen om økt selvhjelpenhet, mestring og læring, og en dreining fra «utførerrolle» til «tilretteleggerrolle», fremstår i denne planen mest som en løs, politisk formulering uten konkret metodebeskrivelse. Det står ingenting om hvilke modeller som skal brukes, hvem som skal gjøre dette arbeidet, hvor mye tid som settes av eller hvordan effekten skal følges opp. Når dette kobles med betydelige kutt i ressurser og et uttalt overordnet mål om å legge tjenesteytingen «nærmere lovkravet», fremstår det mer som en begrunnelse for å gi mindre hjelp enn som en reell satsing på kunnskapsbasert forebygging og mestring.

Avsnittet om samlokalisering beskriver mål som normalt forbindes med kvalitetsutvikling: bedre flyt og overganger, økt ressursutnyttelse, kompetanseheving, sikrere rekruttering, redusert sårbarhet og bedre evne til å løse komplekse oppgaver. Dette er i utgangspunktet positive og faglig gode ambisjoner.

Like etterpå slås det imidlertid fast at "et overordnet mål er å tilpasse dagens praksis for tjenesteyting nærmere lovkravet". Når dette defineres som *overordnet mål*, blir samlokalisering og kompetanseheving i praksis lagt inn under en strategi om å styre praksis ned mot et juridisk minimum. Slik det står, undergraver den mye av det positive som ellers beskrives, og gir inntrykk av en bevisst kvalitetsnedbygging framfor en reell styrking av tjenestene.

Den avsluttende grafen i økonomiplanen viser svært tydelig hvordan strategien er tenkt å utspille seg i praksis, og det er vanskelig å forstå at en slik illustrasjon brukes i et kommunalt styringsdokument. Grafen fremstiller dagens praksis som klart liggende over lovkravet, og illustrerer deretter en planlagt nedjustering helt ned mot, og til dels under lovkravet, før nivået justeres svakt opp til like over minimum.

For det første gir dette et urealistisk bilde av dagens situasjon; vi har ikke en tjeneste som gjennomgående ligger så langt over lovpålagt nivå som den grønne kurven antyder. For det andre signaliserer grafen at kommunen aksepterer perioder der tjenesten ligger under lovkravet, for så å "korrigere" seg opp til et minimum.

Budskapet til tjenesteyterne blir i praksis at oppgaven er å finne ut hva som er "godt nok" i juridisk forstand – ikke hva som er faglig godt, trygt eller helsefremmende for brukerne. I en sektor som arbeider med noen av kommunens mest sårbare innbyggere, framstår dette som en svært bekymringsfull styringsforståelse. Bak hver justering på en graf er det ekte mennesker med reelle konsekvenser, og det bør gjenspeiles i hvordan kommunen omtaler og planlegger tjenestene sine.

Økonomiplanen legger vekt på økt selvhjulpenhet, mestring, forebygging, tidlig innsats og at folk skal bo hjemme lengst mulig, samt økt bruk av velferdsteknologi. Dette er i seg selv gode mål, men de forutsetter at tjenestene har et visst handlingsrom utover et rent minimumsnivå – blant annet tid til oppfølging, veiledning og tverrfaglig samhandling.

Når det samtidig formuleres at det overordnede målet er å tilpasse praksis «nærmere lovkravet», oppstår en grunnleggende motsetning. Forebygging og tidlig innsats står i fare for å bli retorikk uten reelt innhold dersom tjenesten i praksis kun skal levere på et minimumsnivå.

Det må kunne forventes at kommunen har en strategi for **gode** tjenester, ikke bare tjenester på grensen til et minimumsnivå. Når økonomiplanen signaliserer at praksis skal legges "nærmere lovkravet" og at målet er å finne nivået for hva som er "godt nok", sender det et tydelig signal til ansatte om at ambisjonen først og fremst er å holde seg så vidt innenfor loven. Vi jobber ikke lenger mot økt kvalitet, men dreier fokuset andre veien for å komme oss til et minimum av tjenester.

Dette er etter mitt syn en svært uheldig strategi både for rekruttering, for å beholde kvalifisert personell og for å oppfylle forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring, som krever systematisk arbeid for å forebygge svikt og forbedre kvaliteten. Å definere som overordnet mål å legge seg ned mot lovens minimumsnivå oppleves som en aksept for svake tjenester, og harmonerer dårlig med de uttalte ambisjonene om forebygging, tidlig innsats, kompetanseheving og bedre flyt i tjenestene.

Økonomiplanen gir grønt lys for uforsvarlige tjenester sånn som den står i sitt siste avsnitt. Kommunestyret kan ikke akseptere en plan som åpner for en helsetjeneste som faller under lovkrav. Det er flere lover og forskrifter som berører tjenesten. Det må jobbes for å sikre kvalitet og gode tjenester, vi kan ikke jobbe aktivt mot et overordnet mål som sier det motsatte. Det som defineres som "godt nok" av ledelsen innebærer en tjeneste som faller under lovkravet og minimalt over. Siste avsnitt og grafen burde fjernes da de er uakseptable og er en motsetning mot tidligere tekst i planen. Dette må i så fall bli den første arbeidsplassen som aktivt sikter seg inn på å bli dårligere.

Et overordnet mål er å tilpasse dagens praksis for tjenesteyting nærmere lovkravet. Det vil si å finne riktig nivå for hva som er "godt nok". Kompetanseheving og samhandling vil være et viktig tiltak for å nå dette målet. Kan kommunedirektøren konkretisere hvordan kompetanseheving og samhandling er et viktig tiltak for å senke kvaliteten i tjenesten nærmere lovkravet? Normalt forbindes disse begrepene med kvalitetsforbedring og styrking av tjenesten, ikke som verktøy for å redusere kvaliteten for å komme oss nærmere lovkravet.

Høringsuttalelse – Tilskudd til Stor-Elvdal kirkelige fellesråd for 2026

I forbindelse med behandlingen av tilskuddet til Stor-Elvdal kirkelige fellesråd for 2026 ønsker jeg å redegjøre for situasjonen slik den nå foreligger.

Under bispevisitasen og i kommunemøtet på Nordstu ble det orientert om den svært pressede situasjonen fellesrådet står i. Som kirkeverge er jeg særlig bekymret for at de økonomiske rammene ikke lenger er tilstrekkelige til å sikre en forsvarlig og stabil drift.

Kommunen har, etter lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven) § 15, et tydelig ansvar for å sørge for nødvendige økonomiske tilskudd slik at kirkelige tjenester og handlinger kan ivaretas. Dette omfatter blant annet drift og forvaltning av gravplasser, gjennomføring av gudstjenester, samt vedlikehold av kirkebygg. Dette er grunnleggende tjenester innbyggerne har krav på, og som må leveres på en forutsigbar, verdig og faglig forsvarlig måte.

Når det gjelder gravferdsforvaltningen, følger kommunens ansvar også av gravferdsloven (lov om gravplasser, kremasjon og gravferd). Jeg viser særlig til:

- § 3, som fastsetter at kommunen skal sørge for at det finnes gravplass for alle som er bosatt i kommunen.
- § 4, som pålegger kommunen å sørge for en verdig og forsvarlig drift av gravplassene.
- § 11, som fastsetter at gravlegging skal skje innen 10 virkedager etter dødsfallet, med mindre det er gitt utsettelse.
- § 12, som pålegger kommunen å sørge for at gravferd gjennomføres dersom ingen andre gjør det. Kommunen dekker da kostnadene.

I en aldrende kommune som Stor-Elvdal har vi de senere årene sett en markant økning i antall begravelser, med en særlig tydelig økning i år. Dette har medført et betydelig større behov for arbeidskapasitet. Kirketjenerressursen utgjør i dag kun 150 % stilling. Med denne bemanningen er det ikke lenger mulig å håndtere omfanget av gravferder på en tilfredsstillende måte, samtidig som øvrige arbeidsoppgaver ivaretas. Vi står dermed overfor en reell risiko for å ikke kunne oppfylle gravferdslovens krav til både tidsfrister, verdighet og forsvarlighet.

Stor-Elvdal kommune har heller ikke styrket kapasiteten på bære- og kjølerom, til tross for den varslede eldrebølgen. Når både bemanningen og de nødvendige fasilitetene er så begrensede som i dag, risikerer fellesrådet å ikke kunne ivareta sine lovpålagte oppgaver.

For 2025 er kostnadene knyttet til gjennomførte begravelser beregnet til i overkant av kr 760 000. Dette inkluderer arbeid for to gravplassarbeidere, kjøring, tining, gravemaskin m.m. Når disse uunngåelige kostnadene holdes opp mot det foreslåtte kommunale tilskuddet, står det i realiteten svært lite igjen til øvrig drift av fellesrådet og de øvrige ansvarsområdene.

Videre viser prognosene at inntektsnivået frem mot 2030 vil være svært begrenset. Dette gir et økonomisk utgangspunkt som ikke er forenlig med forsvarlig drift, verken i lys av gravferdsloven eller trossamfunnslovens krav til tjenesteleveranser. Fellesrådet har gjennom en årrekke arbeidet målrettet for å holde kostnadene nede, men prisvekst, økte lisens- og driftskostnader, samt generelle lønns- og kostnadsreguleringer overstiger nå det som lar seg håndtere innenfor dagens økonomiske rammer.

På denne bakgrunn ber jeg om at kommunen foretar en ny vurdering av tilskuddsnivået, og øker rammetilskuddet for 2026 og for de påfølgende årene, i tråd med den forventede demografiske utviklingen. Det er avgjørende at kommunen setter av tilstrekkelige midler både til bemanning og drift, slik at lovpålagte oppgaver etter gravferdsloven §§ 3, 4, 11 og 12 kan ivaretas, og slik at innbyggerne sikres et verdig, stabilt og forutsigbart tilbud.

Fellesrådet vurderer det som nødvendig å øke kirketjenerbemanningen til 200 % stilling, samt å legge inn kompensasjon for pris- og lønnsvekst tilsvarende utviklingen i 2025 og 2026.

Dersom det er behov for ytterligere informasjon, en nærmere gjennomgang av lovverket eller avklaringer knyttet til kommunens ansvar, stiller jeg gjerne til møte eller bidrar med utfyllende dokumentasjon. Ta gjerne kontakt med undertegnede.

Koppang, 05.12.2025

Anita Moe

Kirkeverge

Stor-Elvdal kirkelige fellesråd

Innspill til budsjettet for enheten eiendom og kommunalteknisk drift

Sollia bygdeutvalg har innspill til budsjettet for enheten eiendom og kommunalteknisk drift, som har hovedansvaret for forvaltning av all kommunal infrastruktur. Dette inkluderer blant annet kommunale veier.

Tilstand og vedlikehold av Lyngstadveien

I Sollia finnes det kun én kommunal vei, Lyngstadveien. Veien er i dårlig forfatning og det er et stort behov for omfattende vedlikehold. Ifølge Kostra-tallene for «Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate» brukte Stor-Elvdal kommune 77.417 kroner pr. km i 2024. Til sammenligning brukte kommunene i Kostragruppe 05, som Stor-Elvdal tilhører, cirka det dobbelte per kilometer. For oss er det vanskelig å finne konkrete tall i budsjettet og regnskapet, men veistandarden tilsier at det har blitt brukt altfor lite penger på vedlikehold over flere år.

Bygdeutvalget ønsker at det settes av et tilstrekkelig stort beløp i budsjettet slik at veien kan oppnå en normal standard. Dette er viktig for både næringslivet, fastboende og hytteeiere som er avhengige av veien.

Kommunalt og privat avløp – kommende investeringsbehov

Enheten har også ansvar for kommunalt avløp, og viser til at nye direktiver vil kreve omfattende investeringer. Dette gjelder også de mange private avløpene utenfor sentrum, hvor de fleste er gamle og må oppgraderes i henhold til nye forskrifter. Erfaring tilsier at slike oppgraderinger vil koste mellom 100.000 og 300.000 kroner pr. husstand, noe svært mange ikke har økonomi til å håndtere.

En så stor økonomisk belastning vil ikke føre til økt bolyst, slik det er beskrevet i økonomiplanen for 2026–2029, men snarere føre til ytterligere fraflytting. Stor-Elvdal kommune bør derfor aktivt samarbeide med andre utkantkommuner for å få på plass, gjerne en statlig, støtteordning til oppgradering av avløpsanlegg i spredtbygde strøk.

Behov for endrede rutiner for å redusere kostnadene for innbyggerne

Enheten for eiendom og kommunalteknisk drift bør uansett bidra til å redusere kostnadene for innbyggerne gjennom endrede rutiner. Det kan oppnås ved å be om dokumentasjon av avløpsanlegg nabolag for nabolag, slik at beboere kan samarbeide om forundersøkelse og prosjektering. Per i dag sendes brev og pålegg ut usystematisk, uten at det tas hensyn til at en felles tilnærming kan gi betydelige besparelser for innbyggerne.

Sollia bygdeutvalg

Ida Heier Ruud (leder)

Einy Brænd

Ole Anton Brænd

Anne Herud

Åse Synnøve Rønningen

Mari Nygaard Simonsen

Benjamin Taeymans

Lars Eirik Tangen